

LLETRES

Josep Maria Franquet: l'home immortal

Eduardo Sanchez
cronista cultural

"La immortalitat, per a un escriptor, és que es pugui llegir després de vint anys," va sentenciar l'escriptor francès Maurice Barrès. Serà possible llegir a Franquet el 2042? Gosaria dir que sí amb tota seguretat, i és que el seu llibre *Ramon l'immortal* reuneix totes les condicions per perdurar molts anys. Tal és la riquesa, tant del seu plantejament com de les seves propostes i, sobretot, l'originalitat, que m'ha fet pensar en el jove Hans Castorp de *La Muntanya màgica* de Thomas Mann. Vegem-ne la similitud: en el llibre de Mann, el jove Hans va al sanatori de Davos a passar tres setmanes en companyia del seu cosí Joachim, afectat d'una lesió pulmonar. Aquestes tres setmanes es convertiran en set anys. La novel·la està concebuda com una forma de "narrar el temps", que, d'alguna manera l'emparenta amb Ramon Berenguer, el protagonista de la novel·la de Franquet. Mentre el personatge d'aquest aspira a la immortalitat, el de Mann veu passar la

lentitud del temps, i al sanatori de Davos viu un procés de formació intel·lectual, al costat de tots els malalts, que li inculquen les transformacions de les seves vides, acompanyat de dos mentors: l'humanista Ludovico Settembrini i el jesuïta León Naphta. Tots dos tracten d'ensenyar els seus coneixements i els misteris de la vida a Castorp. Els seus debats intel·lectuals remetén a les dues tradicions de pensament que s'enfrontaran en la història del segle XX: per un costat, la humanista, il·lustrada o democràtica, i, per l'altra, la mística i totalitària.

El jove Ramon Berenguer Curto, igual que Hans Castorp, se'n va a la muntanya del Port a la recerca de la immortalitat. Personalment crec que aquesta novel·la de Franquet ha arribat a convertir-se en una aposta literària que la converteix en un clàssic modern de la nostra literatura. I això és així perquè reuneix dues de les condicions que necessita tota literatura per anomenar-se clàssica:

en primer lloc, perquè fa un repàs exhaustiu de la condició humana a través de personatges històrics, d'interès general, durables en el temps; i en segon lloc, per la potent, magistral i enlluernant proposta literària.

Ramon Berenguer Curto, jove inquiet, contempla al Port les oliveres i la llunyania del delta de l'Ebre amb el record de tres personatges que han marcat la seva vida: la jove Lluïsa, la seva mare i la seva tieta Cinta la Cardenala (que al final ens fa saber que sempre l'ha tingut com un fill, com si fos el seu veritable fill). Tots els capítols estan farcits de figures històriques, ja que l'obra és això, un llarg recorregut històric. La primera és Kurt Koffka i l'última, David de Israel. A través del jove Ramon, Franquet adreça la seva mirada sobre aquest panorama fascinant, on bateguen les pulsions de la vida i la mort, que ens fa pensar en les preocupacions de l'autor i que molts lectors faran seves. És recomanable fixar-nos en el capítol de-

dicat a 'El somni de la Immortalitat', en què Ramon té un llarg somni que acaba sent un retrat on emmirallar-nos i que constitueix les seves aspiracions i la seva recerca. Podem dir que *Ramon l'immortal* és una novel·la que ha vingut per quedar-se, i que si a Barcelona hi ha una crítica literària amb una mica de sensibilitat ebreca estem segurs que travessarà el Llobregat amb tots els honors.

Llibre interessant per al lector culte i madur, perquè li permetrà retrobar-se amb una història que tal vegada tenia oblidada; i per al lector jove, perquè accedirà per primera vegada a un univers enlluernador com és el dels nostres avantpassats, des de la Grècia clàssica fins avui mateix i trobant-se amb personatges dels quals no tenia coneixença: Salvador Puig Antich, Eduard Heath, Grouxo Marx, Bertrand Russell...

Marilyn Monroe, Leo Messi, Isabel II, John Kennedy i els Beatles

són immortals? O tal vegada tindran el seu segle d'or o passaran a la Història un breu període de temps per tal que puguem recordar-los per les seves activitats? Aristòtil i Shakespeare són immortals? El pas del temps i la immortalitat es complementen?

Josep Maria Franquet, un home d'una sòlida preparació cultural, ens ha ofert una novel·la insòlita i enlluernadora del nostre continent, però en què, al final, ens posem una mica tristos en recordar les entranyables figures de Ramon, Lluïsa, la seva mare Remei i la tieta Cinta.

Tornem al principi: D'aquí a vint anys continuarem llegint Franquet?